

Aan de minister-president
de heer mr. dr. J.P. Balkenende
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

070 – 888 12 33

17-08-2020

Europese Conventie

10106/2003

-één-

Geachte heer Balkenende,

Op verschillende momenten hebben de Europese decentrale overheden bij de Europese Conventie zelf, bij de verschillende nationale delegaties in de Conventie, en bij de regeringen van de lidstaten aangedrongen op het geven van toereikende aandacht aan hun rol en positie binnen het Europees proces en binnen de voorstellen die de Conventie zou doen voor een grondwettelijk Verdrag. Daarbij hebben twee punten steeds centraal gestaan:

- een duidelijke en formele erkenning van de rol en positie van decentrale overheden binnen de formele structuur van de Europese Unie; en
- garanties en reële mogelijkheden voor beïnvloeding van beleid en regelgeving in een vroeg stadium van het beleidsvormingsproces.

Nu aan het begin van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) blijkt dat de kans toeneemt dat niet enkele, maar wellicht zelfs vele onderdelen van het eindproduct van de Conventie weer ter discussie worden gesteld, willen wij namens het IPO en de VNG het volgende onder uw aandacht brengen.

Wij hebben met voldoening geconstateerd dat de Conventie als werkmethode een succes is geweest. Dit is op zichzelf al een voorname reden om voorzichtig te zijn met het uitbundig gaan sleutelen aan wat een weloverwogen en evenwichtig compromis is. Over de voornaamste discussiepunten die thans in de IGC aan de orde worden gesteld, inclusief die welke in de regeringsnotitie zijn vermeld, meten wij ons vanuit de taak en verantwoordelijkheid van onze beide verenigingen geen oordeel aan. Wél willen wij u er met zeer veel nadruk op wijzen dat de beide hierboven genoemde punten op verschillende plaatsen in het ontwerp-Verdrag een positieve invulling hebben gekregen. In de **bijlage** bij deze brief geven wij daarvan een (niet uitputtend) overzicht. De Nederlandse provincies en gemeenten zouden het buitengewoon betreuren als tijdens de IGC ook op deze verworvenheden zou worden teruggekomen.

Het is ons niet ontgaan dat de regeringsnotitie geen aandacht besteedt aan hetgeen het ontwerp-Verdrag bepaalt inzake de decentrale overheden. Wij vatten dit op als een stilzwijgende bevestiging door de Nederlandse regering van de vanzelfsprekendheid van die bepalingen, vaak en sterk bepleit door de Nederlandse provincies en gemeenten, en van de onwenselijkheid daar in de komende maanden weer op af te dingen. Wij vertrouwen er daarom op dat de Nederlandse regering geen enkele medewerking zal geven aan onverhoopte pogingen afbreuk te doen aan de nu in het ontwerp-Verdrag voorgestelde positie van decentrale overheden in de Europese constructie. Graag worden we door u geïnformeerd en geconsulteerd als zich ontwikkelingen voordoen die daar wel toe zouden kunnen leiden.

Een afschrift van deze brief zenden we aan de bewindslieden van Buitenlandse Zaken, en aan de leden van de betrokken commissies van de Eerste en Tweede Kamer.

Hoogachtend,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG,

VERENIGING VAN NEDERLANDSE
GEMEENTEN

drs. G. Beukema,
directeur.

mr. R.J.J.M. Pans,
voorzitter directieraad.

Bijlage

Voornaamste artikelen in het ontwerp-Verdrag voor een Europese Grondwet die betrekking hebben op decentrale overheden:

- Artikel I.1.3 De Unie bevordert de economische, sociale en *territoriale* samenhang en de solidariteit tussen de lidstaten.....
- Artikel I.5.1 De Unie eerbiedigt de nationale identiteit van haar lidstaten, die besloten ligt in hun fundamentele, politieke en grondwettelijke structuren, *waaronder die voor regionaal en plaatselijk zelfbestuur*. (.....)
- Artikel I.9.3 Krachtens het subsidiariteitsbeginsel treedt de Unie op de gebieden, die niet onder haar exclusieve bevoegdheid vallen, slechts op indien en voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten, op centraal, *regionaal of lokaal niveau*, kunnen worden verwezenlijkt (.....)
- Artikel I.46.1 De instellingen van de Unie stellen de burgers *en de representatieve organisaties* de nodige middelen ten dienste om hun mening over alle gebieden van het optreden van de Unie kenbaar te kunnen maken en daarover in het openbaar in discussie te kunnen treden.
- Artikel I.46.2 De instellingen van de Unie voeren een open, transparante en regelmatige dialoog met de *representatieve organisaties* en het maatschappelijk middenveld

En uit het protocol over de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel:

- Artikel 4. De Commissie motiveert haar voorstel in het licht van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Aan elk wetgevingsvoorstel wordt een subsidiariteits- evenredigheidsmemorandum gehecht, met een uitgebreide toelichting van de elementen op basis waarvan de naleving van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid kan worden beoordeeld. Dat memorandum moet elementen bevatten waarmee de financiële gevolgen van het voorstel kunnen worden beoordeeld, alsook – in het geval van een kaderwet – het effect ervan op de door de lidstaten vast te stellen regelgeving, inclusief – waar toepasselijk – de regionale regelgeving. De redenen voor de conclusie dat een doelstelling van de Unie beter bereikt kan worden door de Unie moeten met kwalitatieve of, zo mogelijk, kwantitatieve indicatoren worden gestaafd. De Commissie houdt er rekening mee dat alle, financiële of administratieve, lasten voor de Unie, de nationale regeringen, *de regionale of lokale overheden*, het bedrijfsleven en de burgers tot een minimum moeten worden beperkt en in verhouding moeten staan tot het te bereiken doel.

Artikel 7

Het Hof van Justitie is bevoegd kennis te nemen van elk beroep wegens schending van het subsidiariteitsbeginsel, dat op de wijze als aangegeven in Artikel III-270 van de Grondwet wordt ingesteld door de lidstaten of door de lidstaten in overeenstemming met de nationale rechtsorde wordt toegezonden namens hun nationaal parlement of een kamer van dat parlement.

Uit hoofde van ditzelfde artikel van de Grondwet kan ook het *Comité van de Regio's* een dergelijk beroep instellen ten aanzien van wetgevingshandelingen voor de vaststelling waarvan het krachtens de grondwet moet worden geraadpleegd.